

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 52/2010-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti L. S. a A. S., obaja bytom S., zastúpených S., s. r. o., Č., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. J. V., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002, za účasti Okresného súdu Čadca, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. S. a A. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Čadca p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002 konal bez zbytočných prietahov.

3. L. S. a A. S. priznáva finančné zadostúčinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré im je Okresný súd Čadca p o v i n n ý zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je p o v i n n ý uhradiť L. S. a A. S. trovy konania v sume 492,15 € (slovom štyristodevät'desiatdva eur a pätnásť centov) na účet ich právneho zástupcu S., s. r. o., Č., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2010 doručená sťažnosť L. S. a A. S., obaja bytom S. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených S., s. r. o., Č., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. J. V., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia doručili 11. júna 2002 okresnému súdu žalobu *„proti odporcovi I. S., bytom S., o právo prechodu a zákaz bránenia v prechádzaní po parcele KN č. 2447/3 ako i povinnosť odstrániť akékoľvek prekážky v prístupe k parcele KN č. 2447/3 v katastrálnom území S.“*.

Podľa sťažovateľov okresný súd, *„ktorý vec prejednáva pod sp. zn. 5 C/233/2002 postupuje v konaní s vážnymi prietahmi a hoci sa konanie vedie od r. 2002, nie je predpoklad, že konanie bude v dohľadnej dobe skončené“*.

Podľa názoru sťažovateľov došlo *„nečinnosťou okresného súdu“* k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorá im spôsobuje *„... traumy. Takouto*

nečinnosťou okresný súd umožňuje odporcovi občianskoprávneho konania nezákonný postup, pretože vo veci doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté.“.

Na základe uvedeného sťažovateľa žiadajú, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002 a prikáže okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Zároveň sťažovateľa žiadajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € a úhradu trov konania v konaní pred ústavným súdom v sume 964,14 €.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 52/2010-10 z 5. februára 2010 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľov a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľov a predsedu okresného súdu, že netrvajú, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 19. februára 2010. Predseda okresného súdu v ňom po prehľade procesných úkonov okresného súdu v namietanom konaní uviedol: *„Vzhľadom na vyššie uvedené konštatujem, že vo veci boli spôsobené prietahy v konaní, čo som uviedol aj vo svojej písomnej odpovedi sťažovateľom pod Spr 78/09.“* Právny zástupca sťažovateľov nevyužil možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu.

II.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 232/2002 ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

1. Sťažovatelia doručili 11. júna 2002 okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhali určenia práva prechodu a zákazu bránenia v prechádzaní po parcele č. 2447/3 a určenia povinnosti odstrániť akékoľvek prekážky v prístupe k tejto parcele nachádzajúcej sa v katastrálnom území S. proti odporcovi I. S., S. (ďalej len „odporca“).

2. Dňa 17. júna 2002 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku; sťažovatelia ho zaplatili 16. augusta 2002.

3. Dňa 8. októbra 2002 okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 15. november 2002.

4. Sťažovatelia doručili 14. októbra 2002 okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia vo veci (súdny poplatok po výzve okresného súdu zaplatili 23. októbra 2002).

5. Na pojednávaní 15. novembra 2002 okresný súd uznesením č. k. 5 C 233/2002-19 nariadil v súlade s návrhom sťažovateľov predbežné opatrenie až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a pojednávanie odročil na neurčito.

6. Odporca podal 13. decembra 2002 odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 5 Co 32/03 z 15. apríla 2003 tak, že ho potvrdil (spis bol vrátený okresnému súdu 29. apríla 2003).

7. Dňa 29. mája 2003 bol nariadený termín pojednávania na 4. júl 2003; toto pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na 19. júl 2003.

8. Pojednávanie konané 19. júla 2003 bolo po vypočutí svedkov odročené na neurčito pre účely vykonania ohliadky na mieste samom za účasti znalca z odboru zememeračstva.

9. Dňa 20. októbra 2003 sa uskutočnila ohliadka na mieste samom, po ktorej okresný súd pojednávanie odročil na neurčito pre účely podania znaleckého posudku; znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 26. novembra 2003.

10. Dňa 11. decembra 2003 nariadil okresný súd pojednávanie na 23. január 2004, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právneho zástupcu odporcu.

11. Dňa 2. apríla 2004 okresný súd uznesením priznal znalcovské ustanovenej znalkyni.

12. Opatrením predsedníčky okresného súdu z 8. marca 2004 bol spis pridelený na konanie sudkyňi Mgr. K. z dôvodu odchodu doterajšej zákonnej sudkyne do dôchodku.

13. V čase od 1. apríla 2004 do 22. apríla 2004 bol spis predložený Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky z dôvodu, že odporca podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania.

14. Dňa 23. apríla 2004 bolo nariadené pojednávanie na 17. júl 2004; na tomto pojednávaní okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 5 C 233/2002-100 zo 17. júla 2004.

15. Odporca podal proti označenému rozsudku 22. júla 2004 odvolanie; spis bol predložený krajskému súdu 17. augusta 2004.

16. Krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 353/04 z 20. januára 2005 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu vrátený 30. augusta 2005).

17. Od 15. apríla 2004 bola opatrením predsedníčky okresného súdu vec pridelená na konanie novej sudkyňi z dôvodu odchodu dovtedajšej zákonnej sudkyne na materskú dovolenku.

18. Dňa 5. apríla 2004 doručil odporca okresnému súdu návrh na zrušenie predbežného opatrenia; okresný súd návrh odporcu uznesením č. k. 5 C 233/2002-130 z 26. septembra 2005 zamietol.

19. Proti uzneseniu okresného súdu z 26. septembra 2005 podal odporca odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 40/2005 z 10. júla 2006 tak, že ho potvrdil (spis bol na krajskom súde od 19. októbra 2005 do 1. augusta 2006).

20. Od 20. septembra 2006 bol spis opatrením predsedníčky okresného súdu opäťovne pridelený sudkyňi Mgr. K. (návrat z materskej dovolenky).

21. Uznesením z 2. októbra 2006 okresný súd vyzval sťažovateľov na odstránenie väd ich podania z 5. júna 2002 (žaloby).

22. Dňa 5. októbra 2006 bol okresnému súdu doručený ďalší návrh odporcu na zrušenie predbežného opatrenia z 15. novembra 2002. Okresný súd konanie o tomto návrhu zastavil uznesením č. k. 5 C 233/2002-163 z 5. decembra 2006; odporca podal 8. januára 2007 proti tomuto uzneseniu odvolanie (spis bol krajskému súdu predložený 5. marca 2007).

23. Krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 74/2007 z 9. júna 2008 zrušil uznesenie okresného súdu z 5. decembra 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu vrátený 18. júna 2008).

24. Uznesením č. k. 5 C 233/2002-204 z 22. augusta 2008 okresný súd návrh odporcu na zrušenie predbežného opatrenia zamietol. Po odvolaní odporcu bol spis predložený krajskému súdu 27. novembra 2008. Krajský súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil uznesením z 8. apríla 2009 (spis bol vrátený okresnému súdu 16. apríla 2009).

25. Dňa 21. apríla 2009 okresný súd nariadil ohliadku na mieste samom, ktorá sa uskutočnila 18. mája 2009.

26. Dňa 18. augusta 2009 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 23. september 2009, ktoré bolo odročené z dôvodu potreby nariadenia znaleckého dokazovania z odboru geodézie a kartografie a z odboru porúch stavieb.

27. Dňa 5. októbra 2009 okresný súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie z odboru geodézie a kartografie a 9. decembra 2009 nariadil znalecké dokazovanie z odboru porúch stavieb; po oznámení ustanoveného znalca, že ukončil znaleckú činnosť, okresný súd 5. februára 2010 ustanovil nového znalca (Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline).

28. Uznesením z 30. decembra 2009 okresný súd na návrh sťažovateľov pripustil zmenu petitu.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje,

predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatoval, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľov, ktorou sa domáhajú určenia práva prechodu a zákazu bránenia v prechádzaní po príslušnej parcele. Z právneho hľadiska ide o súdny spor, ktorého rozhodovanie v zásade patrí do štandardnej agendy prvostupňových súdov, a preto ústavný súd po právnej stránke nehodnotí vec sťažovateľov ako zložitú. Doterajší priebeh namietaného konania ukazuje, že v predmetnom súdnom spore bolo potrebné vykonať časovo náročné dokazovanie (ohliadka na mieste samom, znalecké dokazovanie), čo signalizuje faktickú zložitosť veci, ktorá ale nemôže ospravedlniť nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu, ktorej hodnoteniu sa ústavný súd venuje v inej časti tohto rozhodnutia.

2. Pri hodnotení správania sťažovateľov ako účastníkov namietaného konania ústavný súd po analýze príslušného súdneho spisu dospel k záveru, že neexistujú žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné pripísať sťažovateľom negatívny podiel na doterajšej neprimeranej dĺžke konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 233/2002. Skutočnosť, že sťažovatelia po výzve okresného súdu odstraňovali v priebehu konania vady žaloby, vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa názoru ústavného súdu nemala podstatný vplyv na doterajšiu dĺžku namietaného konania.

3. V rámci tretieho kritéria ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu namietaného konania. V tejto súvislosti poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní môže dôjsť nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z príslušného súdneho spisu vyplýva, že od doručenia žaloby okresnému súdu (11. jún 2002) namietané konanie trvá viac ako sedem a pol roka, pričom do dňa rozhodovania ústavného súdu nebolo ešte právoplatne skončené. V doterajšom priebehu konania okresný súd už rozsudkom zo 17. júla 2004 vo veci rozhodol (t. j. takmer do dvoch rokov od doručenia žaloby), ale tento rozsudok krajský súd uznesením z 20. januára 2005 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho okresný súd v doterajšom priebehu konania rozhodoval o návrhu sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia (uznesenie z 15. novembra 2002, ktorým návrhu vyhovel), resp. dvakrát o návrhu odporcu na jeho zrušenie (uznesenia okresného súdu z 26. septembra 2005 a 8. januára 2008 a následne po zrušení tohto uznesenia krajským súdom uznesenie z 22. augusta 2008). Vo všetkých uvedených prípadoch podal odporca proti príslušným rozhodnutiam odvolania, v dôsledku čoho bol súdny spis takmer štyri roky k dispozícii krajskému súdu pre účely rozhodovania o podaných odvolaniach. Túto skutočnosť musel ústavný súd zohľadňovať pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľov, zvlášť pri rozhodovaní o určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia (zbytočné priet'ahy v postupe krajského súdu sťažovatelia nenamietali).

V obdobiach, keď mal okresný súd spis k dispozícii, t. j. v čase, keď mohol vo veci reálne konať, nedošlo podľa zistení ústavného súdu k dlhodobejším obdobiam nečinnosti, t. j. okresný súd v zásade konal vo veci plynulo. Za daných okolností sa ústavný súd sústredil na posúdenie otázky, či okresný súd vo veci konal efektívne.

Podľa názoru ústavného súdu za neefektívnu činnosť okresného súdu v namietanom konaní, v dôsledku ktorej došlo k jeho zbytočnému a pritom podstatnému predĺženiu, možno považovať predovšetkým vydanie v poradí prvého rozsudku vo veci samej (rozsudok zo 17. júla 2004), ako aj uznesenia z 5. decembra 2006, ktorým okresný súd zastavil konanie o v poradí druhom návrhu odporcu na zrušenie predbežného opatrenia z 15. novembra 2002. K tomuto záveru ústavný súd dospel nielen na základe skutočnosti, že oba uvedené rozhodnutia krajský súd zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, ale najmä na základe dôvodov, pre ktoré k zrušeniu týchto rozhodnutí okresného súdu došlo. Ide totiž o dôvody, ktoré potvrdzujú nesústredenú činnosť okresného súdu.

V odôvodnení uznesenia krajského súdu sp. zn. 8 Co 353/04 z 20. januára 2005, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu zo 17. júna 2004, sa okrem iného uvádza:

„... okresný súd vo veci nezistil riadne skutkový stav, osvojil si iba názor navrhovateľov, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal. Rozsudok okresného súdu je vydaný predčasne. Otázka vlastníctva uvedeného pozemku KN č. 2447/3 kat. úz. S. sa musí bezpečne preukázať platnými listinami alebo rozhodnutiami.

V tejto veci sa okresný súd dopustil procesných, skutkových a právnych pochybení, z dôvodu ktorého krajský súd musel jeho rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Okresný súd v ďalšom doplní dokazovanie v naznačenom smere, zabezpečí si prípadne aj ďalšie dôkazy (opätovná ohliadka na mieste samom), vykoná aj také dôkazy, ktoré účastníci síce nenavrhnú, ale bude ich považovať za potrebné podľa vlastného uváženia tak, aby získal podklady pre zistenie čo najúplnejšieho skutkového stavu pre vecne správne rozhodnutie vo veci...“

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 C 233/2002 z 5. decembra 2006, ktorým rozhodol o v poradí druhom návrhu odporcu na zrušenie predbežného opatrenia, vyplýva, že okresný súd svoje rozhodnutie o zastavení konania založil na § 159 ods. 3 OSP (prekážka rozsúdenej veci) vzhľadom na to, že dospel k záveru, *„... že odporca v ďalšom návrhu na zrušenie predbežného opatrenia uviedol opätovne ten istý dôvod na zrušenie predbežného opatrenia, o ktorom už rozhodoval okresný súd...“*.

Krajský súd sa v zrušujúcom uznesení sp. zn. 10 Co 74/2007 z 9. júna 2008 s uvedeným záverom okresného súdu nestotožnil, keďže podľa jeho názoru «*V „druhom“ návrhu na zrušenie predbežného opatrenia, podanom 5. 10. 2006, odporca skutkovo vymedzil dôvod zrušenia predbežného opatrenia „svojpomocným vybudovaním inej prístupovej cesty navrhovateľmi k nehnuteľnostiam“ a k návrhu pripojil aj potvrdenie Obce S...*

Vzhľadom na túto skutkovú okolnosť... sa nemôže jednať o totožnosť predmetu konania s „prvým“ návrhom. Za tohto stavu I. stupňový súd konanie zastaviť nemal a ak tak učinil, v konečnom dôsledku odňal účastníkovi právo konať pred súdom...».

Za prejav neefektívnej činnosti okresného súdu považuje ústavný súd aj skutočnosť, že okresný súd až po uplynutí viac ako štyroch rokov od podania žaloby uznesením z 2. októbra 2006 vyzval sťažovateľov na odstránenie jej väd. Nesústredenú činnosť okresného súdu prakticky v celom doterajšom priebehu konania potvrdzuje aj skutočnosť, že až po viac ako siedmich rokoch od podania žaloby (október 2009) nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie a znalcom z odboru porúch stavieb.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Namietané konanie nebolo ku dňu vydania tohto nálezu ešte právoplatne ukončené, preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/2002 v ďalšom období konal bez zbytočných prietáhov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 5 C 233/2002 konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti posudzovaného prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k názoru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľov priznať im primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04)

Sťažovatelia žiadali, aby im bolo priznané finančné zadostučinenie v sume 20 000 € s odôvodnením, že *„okresný súd riadne vo veci nekoná, vo veci spôsobuje vážne prietahy, v dôsledku čoho sťažovatelia majú z postupu okresného súdu traumy. Takouto nečinnosťou okresný súd umožňuje odporcovi občianskoprávneho konania nezákonný postup...“*.

Pri určení sumy primeraného finančného zadostučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým doterajšiu dĺžku namietaného konania, dôvody, pre ktoré k zbytočným priet'ahom došlo (vrátane ich ústavnej intenzity), ako aj faktickú zložitost' veci a tiež skutočnosť, že okresný súd nemal príslušný spis k dispozícii v doterajšom priebehu konania takmer štyri roky (z dôvodu rozhodovania odvolacieho súdu o opravných prostriedkoch uplatnených odporcom), ako aj skutočnosť, že právne vzťahy účastníkov konania boli dočasne upravené predbežným opatrením z 15. novembra 2002, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € s'ťažovateľom spoločne a nerozdielne primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania s'ťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním S., s. r. o. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2009, ktorá bola 721 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2010. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon sumu po 120,23 €, čo pre dvoch s'ťažovateľov po znížení o 20 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky) predstavuje sumu 415,52 € a spolu s režijným paušálom štyrikrát po 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) pre oboch s'ťažovateľov a zvýšení o 19 % DPH predstavuje spolu sumu 492,15 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2010